

Sluttrapport

for FoU-prosjekt

A-2011-22: «Skognæringa Kyst»

Innledning og sammendrag

FoU-prosjektet ble gjennomført i perioden 01.04.2012 - 30.06.2014. Bakgrunnen var skognæringas ønske om å ta mer direkte ansvar for næringas utvikling i kystskogbruksfylkene (Vest-Agder til Finnmark) og å gjøre næringssamarbeid og nettverksarbeid til et hovedredskap for arbeidet. Til grunn for dette ligger både den nasjonale skogpolitikken, men mer spesifikt den fylkeskommunale Melding om Kystskogbruket (2008) som både prioriterer felles næringsutfordringer i kystskogbruksfylkene og forplikter de aktuelle samarbeidspartnere til en oppfølging imot felles mål.

Skognæringa etablerte et uformelt samarbeid allerede i januar 2011. Ambisjonen var å utvikle dette videre gjennom en utviklingsprosess til et felles arbeidsredskap. Samarbeidet skulle fungere ved siden av hver enkelt bransjes egne bransjeforeninger, og kunne forsterke det felles arbeidet mot felles utfordringer i egen landsdel.

Utviklingsprosessen ble bredt anlagt og med en egen styringsgruppe. Prosessene ble ledet av en innleid prosessleder. Den først samlingen ble holdt i Bergen 16. og 17. okt. 2012, med påfølgende regionmøter i Bergen, Trondheim og Tromsø i januar 2013. Etter en bred høringsrunde i Kystskogbruket og nettverksmøte i mai 2013, via en ekstra innspillrunde, endte prosessen med formell etablering av Skognæringa Kyst SA den 23. oktober 2013.

Alle verdikjedene var representert i prosessen og det var lagt vekt på å arbeide med felles temaer. Spesiell oppmerksom var det på:

- Utvikling av næringsklyngen
- Kommunikasjonsstrategi og kommunikasjonsplan for intern og ekstern kommunikasjon

Proessen fram til etableringen innebar oppbygging og etablering av skognæringsforum i alle fylkene. Skognæringa Kyst SA er en felles overbygning for disse. I prosessen ble det videre arbeidet med felles kommunikasjonsstrategi og –plan.

Skognæringa Kyst SA, med eget styre og sekretariat, har som forutsatt tatt lederrollen i den utviklingen av skognæringa i Kystskogbruket. Dette skjer i nært samarbeid både med fylkeskommunene, som ansvarlig for regional utvikling og med forvaltningen som forvalter av nasjonal politikk.

Prosjektet

Hovedsatsningen i prosjektet har vært å gjennomføre utviklingsprosessen i samarbeid med fylkesskognettverkene for å etablere overbygningen Skognæringa Kyst, definere utviklingsområder og å synliggjøre næringa internt og eksternt, jfr. søknaden. Målet har vært å legge grunnlaget for en framtidsrettet og riktig organisering for skognæringa i kystfylkene med god forankring i hele verdikjeden.

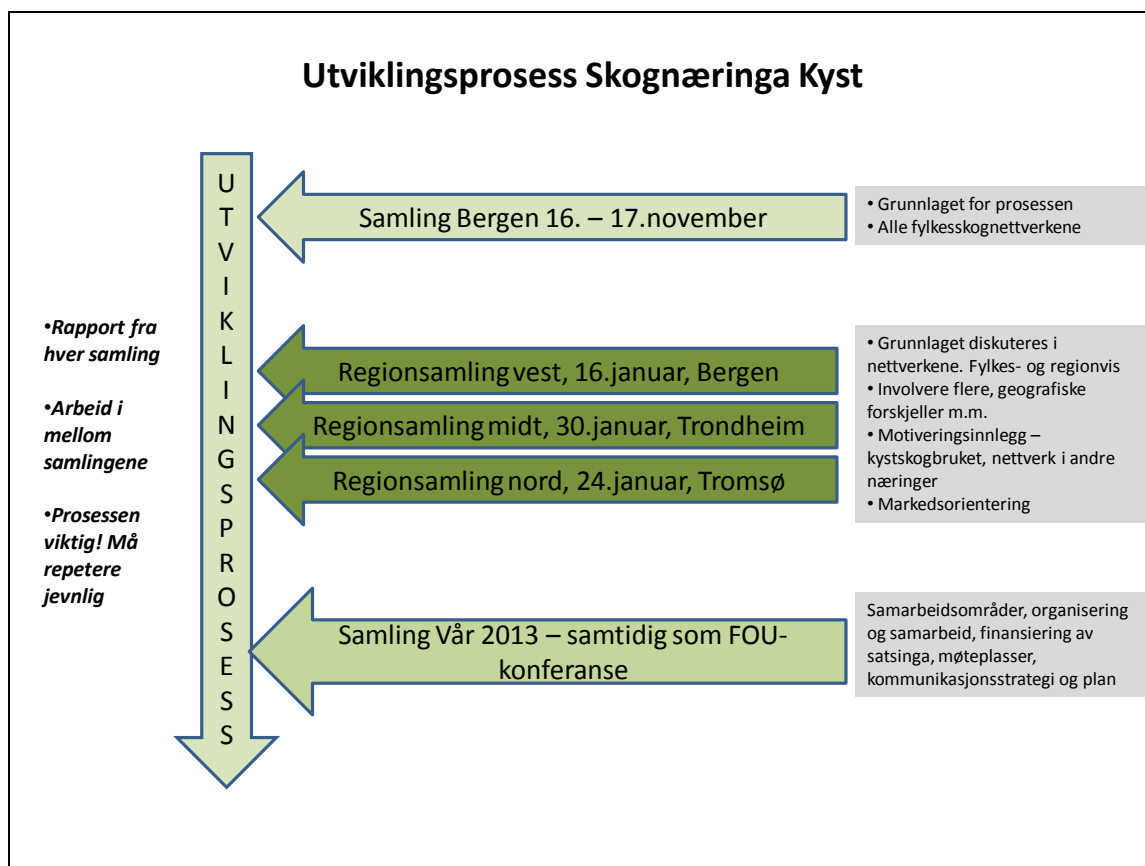
Melding om Kystskogbruket forutsatte bred forankring og mobilisering både i næringa, forvaltninga og politisk. Det ville involvert mange, være nokså arbeidskrevende, men avgjørende for å lykkes over tid. I tillegg måtte man gjøre de riktige valgene.

Status ved oppstart av utviklingsprosessen var at Skognæringa Kyst bestod som en uformell organisasjon fra januar 2011. Organisasjonen skulle fungere som en overbygning over de fylkesvise skognæringsnettverkene etter hvert som de ble etablert. Det skulle særlig jobbes med felles skognæringspolitiske spørsmål for kystskogfylkene og ta tak i skognæringspolitikken framover. Fylkesskognettverket var ikke fullt etablert, hvilket ble en av oppgavene i prosessen.

Proessen for å bygge nettverksorganisasjonen

I prosessen tok man et grunnleggende utgangspunkt i det overordnede spørsmålet om hva skal/kan man bruke en slik overbygning til? Man ville tilnærme seg dette ved å diskutere mulighetene man mente skognæringa har, hvem må man nå (allianser) for å realisere mulighetene og videre hvordan skal man konkret arbeide.

Rent praktisk ble utviklingsprosessen lagt opp slik skissen nedenfor viser:

På oppstartsmøtet i Bergen ble sammenhengen mellom de ulike leddene og ulike problemstillinger diskutert både i gruppearbeidene og i plenum. Dette danner mye av grunnlaget for den videre prosessen. For mer fullstendig informasjon vises det til referat fra møtet i Bergen (vedlegg 1), men i korthet nevnes:

Betydningen av samling i bransjen	-Når bransjen opptrer samla gir det bedre gjennomslag i næringspolitikken -Synliggjøring, profilering og omdømme (skognæring eller trenæring – hvor langt ut verdikjeden) -Politisk påvirkning
Myndighetskontakt, FOU og kunnskap, (kommunikasjonsstrategi og informasjon)	-Koordinere høringsuttalelser -Positiv kommunikasjon(kommunikasjonsstrategi) – kan brukes av alle (profesjonelt). Produsere det gode budskapet.
Tema	-Infrastruktur (skogsveger, kaier, flaskehalsen offentlig vegnett, 50 tonn alle offentlige veger) -Veiledningstjenesten må rustes opp for å nå ut til skogeieren (ny statlige, regionale stillinger) -Kompetanseheving -Omdømmebygging -Verdiskaping: Samfunnet, hele kjeden, markedet

Dette dannet grunnlag for diskusjoner i de enkelte fylkene med sikte på forankring og forberedelse til regionsamlingene. Det vises til eget omfattende referat fra regionsamlingene (vedlegg 2). Etter dette ba man om ytterligere innspill til prosessen fra en rekke organisasjoner for å ha med og bearbeide til siste møtet i selve prosessen, 21.-22. mai 2013. For mer detaljert innsikt vises det til referat fra også denne samlingen (vedlegg 3).

Ved slutten av selve prosessen sitter man igjen med en stikkordsliste over en rekke viktige tema vedrørende organiseringen.

Hva er utfordringene/-viktige tema?	-Å nå politikerne er viktig – må ha klart og omforent budskap uansett sted i verdikjeden -Forskningsmiljøene på skogsida må styrkes generelt. Skognæringa må etterspørre forskning. Samarbeid med FoU-miljøene, framtidfokus, nyorientering -Markedet – må kartlegges for å vite mer om hva som skal til. Vi må ha salgbare produkter. -Infrastrukturen er til hinder for virkestilgang – som er et hinder for innovasjon -Tredriver, utbyggere, entreprenører arkitekter, viktige «bransjer» -Hvordan skal vi ruste oss for å nå skogeier når det offentlige veiledningsapparatet bygges ned? -Synliggjøring -Mangel på kunnskap og kompetanse på tre som byggemateriale -Byggeri – produktene finnes ikke, men vi mangler produktutvikling -Utvikling av nisjeprodukter -Omdømmebygging mot kjedene -Skogfond er en ordning som må utnyttes bedre -Opplegg opp mot entreprenørkorpset viktig – kompetanseheving -Behov for utbygging og vedlikehold av skogsveger – økonomiske virkemidler -Skogeiersamarbeid
Framtidig organisering av Skognæringa Kyst	-Det er viktig at næringspolitiske utfordringer frontes av næringa selv og ikke av forvaltninga -Det fundamentale spørsmålet er: Har vi tro på at vi oppnår mer samla som heil næring langs kysten, enn hver for oss i for eksempel treforedlingsindustrien? Er svaret ja, er Skognæringsforuma liv laga. -Må finne ut hva en løser best hvor. Kystskogorganiseringa er god på noen områder, de regionale og lokale på andre områder. Avklare oppgaver og ansvarsområder.

<p>-Viktig å få med hele verdikjeden for å bli sterk og synlig -Må passe oss for ikke å bli overorganisert -Ønsker kort veg fra grunnplanet til organisasjon. Samtidig er dette den eneste organisasjonen som samler hele næringa, derfor viktig å ha overbygning som lettere kan nå fram til makta.</p>
--

Dette grunnlaget for arbeidet førte fram til stiftelsesmøtet for Skognæringa Kyst SA den 23. oktober. Det vises til referatet, vedlegg 4. Til stiftelsesmøtet forelå også forslag til organisering med vedtekter. Vedtektene følger vedlagt, vedlegg 5.

Proessen la grunnlaget for stiftelsen av Skognæringa Kyst SA og også etablering av skognæringsforum i alle i fylkene. Dette arbeidet pågikk parallelt i fylkene og bygget på den samme prosessen. Fylkene var samtidig involvert i arbeidet med den felles overbygningen.

I prosessene inngikk arbeidet både med kommunikasjonsstrategi og med fagtema.

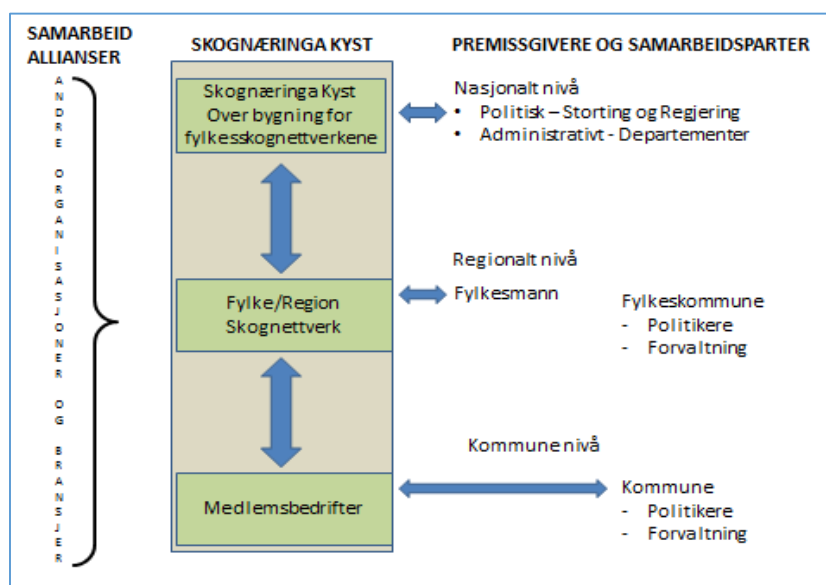
Resultater

Resultatene presenteres i tre deler:

1. Etablering av nettverksorganisasjonen med overbygningen Skognæringa Kyst SA.

Nettverksorganisasjonen består konkret av overbygningen Skognæringa Kyst SA med fylkesvise skognæringsforum i alle fylkene med gjennomgående representasjon i overbygningen. Alle verdikjedene er representert. I Trøndelagsfylkene har man felles skognæringsforum, men til gjengjeld er det etablert lokale skognæringsforum i de to fylkene. LENSEA i Sør-Trøndelag har 5 skognettverk (delvis fylkesovergripende) og i Nord-Trøndelag er det nå 2 (tidligere 4). Disse involverer kommuneforvaltningen med kommunepolitisk nivå.

Figuren nedenfor viser skjematisk hvordan dette nettverket plasserer seg i landskapet i forhold til ulike alliansepartnere.

Overbygningen er formelt stiftet som et SA, har eget styre og sekretariat. Det er klare planer for hvordan man skal arbeide og finansiere dette.

2. Utviklings- og kommunikasjonsstrategi medkommunikasjonsplan 2014.

I prosjektet har man også utarbeidet en utviklings- og kommunikasjonsstrategi med en egen plan for arbeidet i 2014. Ved utarbeidelsen ble det bygd videre på prioriteringene i utviklingsprosessen. Det ble leid inn fagkompetanse på kommunikasjon ved utarbeidelsen. Styret i Skognæringa Kyst arbeidet med Kommunikasjonsstrategien og -planen på styremøtene i desember 2013 og i januar 2014, før de ble sendt på en kort høringsrunde til fylkesskognettverkene. Erfaringene ble diskutert på medlemsmøtet i begynnelsen av april i år.

Kommunikasjonsarbeidet er viktig for å informere samfunnet om næringa bredt. Det er også behov for intern kommunikasjon i næringa med bl.a. informasjon om hva det arbeides med og hvorfor, erfaringsoverføring mellom nettverkene, samt å legge felles trykk på det som er viktig for fellesskapet. Det er svært viktig med felles budskap uansett hvor man befinner seg i verdikjedene. Likeledes er dette avgjørende for å bli synlig i den offentlige debatten. Strategien følger vedlagt til orientering (vedlegg 6). Til orientering er det under tatt med utdrag av kommunikasjonsplanen for 2014:

Aktivitet (hva, hvem)	Ansvarlig	Når	Annet
Regelmessig vise aktivitet - internett	Sekretariatet (web-red.) Skognæringsforumene Medlemmer Skognettverkene	ukentlig	Koble til nettportaler, nyhetsbrev (abb.)
Fakta-/bakgrunns-info på nettet	Sekretariatet (web-redaktør)	kontinuerlig	«Grunnfjellet» i informasjons-arbeidet
Møter med (Nye statsråder, regionale politikere, etc)	Skognæringa Kyst sentralt Fylkesskognettverkene regionalt	Lage møteplan	Husk å vis av og videreformidle «signaler» Promotere nettsiden
Prosjektinfo	Prosjektlederne	Når noe skjer	Mye godt stoff både for medlemmene og pressen
Kystskogmeldinga	«Arbeidsutvalget»	Når noe skjer	Vis av ...
Skog22 -prosessen	Sekretariatet	Når noe skjer	Vis av ...
«Framsnakke» Skognæringa Kyst	Alle i nettverket (spesielt styret)	Når noe skjer	OK å promotere egen bedrift, når det gagnar Skognæringa Kyst også ...
Internt	Sekretariatet, fylkesskognettverkene	Ambulerende styremøter, kombinere ved andre treffe	

3. Fagtemaresultater

I prosjektet er det også gjennomført en rekke fagoppgaver, prosjekter, utredninger og møter, enten i egen regi, eller i samarbeid med sekretariatet for de andre oppfølgingsprogrammene i Kystskogbruket. Følgende kan nevnes:

Prosjekter:

Forskningsprosjektet «Fra ti til en»	Et skogeierprosjekt med prosjektleder Gro Follo, Bygdeforskning (2009-2013) i samarbeid med Skog og Landskap. Prosjekteier er Kystskogbruket.
Prosjektet «Virkesterminaler i kystskogbruket»	Prosjektleder Helge Kårstad. (2013- til 1. kvartal - 14). Prosjekteier Skognæringa Kyst.
Forprosjektet «Infrastrukturprogram i kystfylkene»	Prosjektleder Jan Olsen, Skogkurs. Forprosjektrapp. feb. 2013. Prosjekteier Skognæringa Kyst.
Forprosjektet «Kompetanseutvikling i kystskogbruket»	Prosjektleder Torgunn Sollid. Ansv. Skogkurs (fram til 31. des. 2013). Følges opp i en ny satsing med Skognæringa Kyst som prosjekteier.
Utredningen «Verdiskapingsanalyse av kystskogbruket»	Utført av DAMVAD (jan. 2013) med Skognæringa Kyst i styringsgruppa. Eier Skognæringa Kyst.
Forstudie «Rett tre til rett bruk»	Prosjektleder Per Reidar Ness, TFoU. (2013).
Inngått et samarbeid med «Grønn Forskning» fra høsten 2013	Øyvind M. Jakobsen er prosjektleder. Omfatter all FoU i kystskogbruket.

Konferanser:

«Framtiden bygges i tre»	Bergen 16. oktober 2012. I samarbeid med Fylkesmannen i Hordaland, Innovasjon Norge m.fl.
«Forskning og utvikling i kystskogbruket»	Stjørdal 24. oktober 2014. I samarbeid med Grønn Forskning, Bygdeforskning og Skog og Landskap.

Det er gitt uttalelser i viktige saker for kystskogbruket, skrevet innlegg, hatt møter med politikere, deltatt i Fylkesmennes Informasjonsprosjekt for utvikling av Kystskogbrukets hjemmeside og felles presentasjonsmateriale for Kystskogbruket.

Det er søkt finansiering for gjennomføring av prosjektene:

«Infrastrukturprogram for kystfylkene»	Utredning av SINTEF, Skog og Landskap og Skogkurs. Søker: Skognæringa Kyst og Allskog.
«Kompetanseutvikling i kystfylkene»	3-årig prosjekt med feltprosjekt i fylkene. Søker Skognæringa Kyst og Allskog.

Ellers er det arbeidet med og arbeides fortsatt med følgende prosjekter:

Videreføring av prosjektet «Virkesterminaler i kystskogbruket»	Finansiering for 2014 og deler av 2015 er på plass.
Bratt og vanskelig terreng	Samarbeid med Skog og Landskap.
Vegprosjektet 2013/-14	7 fylker er nærmest ferdig med grunninformasjonen i Hovedplaner for skogsveier.
Klimaskogprosjekt	Oppfølging av Miljødirektoratet, Statens Landbruksforvaltning og Skog og Landskapsrapport «Planting av skog på nye arealer som klimatilak».

Skognæringa Kyst er sterkt involvert i det fylkeskommunale arbeidet med rullering av Melding om Kystskogbruket. Rulleringen gjøres fordi meldinga bør oppdateres og kanskje spisses mer på noen områder. Det legges opp til bred medvirkning, gjennom etablering av ulike arenaer, hvor både forvaltningen og næringa skal delta.

Regnskap

Revidert regnskapsrapport følger vedlagt. Under er det satt opp en oversikt over inntekter og utgifter. Skogtiltaksfondets andel av utgiftene ble ca. 25 prosent. I budsjettet var andelen på inntil 35 prosent.

Regnskap	2012	2013	pr 30.06.2014	Sum
Inntekter				
Skognæringa Kyst, inkl. Skogtiltaksfondets andel	450 000,00	1 074 000,00	785 263,29	2 309 263,29
Næringas egenandel (Skognæringa i Trøndelag)	617 082,00	750 000,00	562 633,38	1 929 715,38
Verdiskapingskonferanse (Bergen okt. 2012)		62 800,00		62 800,00
Sum	1 067 082,00	1 886 800,00	1 347 896,67	4 301 778,67
Utgifter				
Skognæringa Kyst	420 460,52	1 103 539,48	596 540,09	2 120 540,09
Næringas egenandel (Skognæringa i Trøndelag)	443 288,23	923 793,77	246 829,60	1 613 911,60
Verdiskapingskonferanse (Bergen okt. 2012)	27 752,69	4 747,00		32 499,69
Sum	891 501,44	2 032 080,25	843 369,69	3 766 951,38
Resultat	175 580,56	-145 280,25	504 526,98	534 827,29

Budsjettet slik det stod i søknaden:

Budsjett	År 1	År 2	Sum
Skognæringa	600 000	650 000	1 250 000
Annen støtte	250 000	150 000	400 000
Skogtiltalsfondet	480 000	455 000	935 000
Sum	1 330 000	1 255 000	2 585 000

Innovasjon Norge ga ikke tilskudd til prosjektet Skognæringa Kyst men har støttet konkrete tiltak.

Vedlegg.

1. Referat fra nettverksamling Skognæringa Kyst i Bergen 16.-17. okt. 2012.
2. Rapport fra regionmøtene – oppsummering og løsninger (13. mars)
3. Referat fra prosessamlingen den 21.-22. mai.
4. Referat fra stiftelsesmøte den 23. oktober.
5. Vedtekter Skognæringa Kyst SA.
6. Utviklings- og kommunikasjonsstrategi m/kommunikasjonsplan for 2014.
7. Regnskapsrapport fra 01.04.2012 til 30.06.2014.